

Taikus judėjimas už gyvosios gamtos išsaugojimą VŠĮ „Girių inspekcija“
Kodas 306625563, Didlaukio g. 42-8, LT-08330 Vilnius, tel. +37067934089, el. paštas: giriuinspekcija@gmail.com
LT487189900010700257

Adresatai:

Lietuvos Respublikos susisiekimo ministerijai (Per TAIS)

**PASTABOS IR PASIŪLYMAI
LIETUVOS RESPUBLIKOS VYRIAUSYBĖS NUTARIMUI DĖL VIEŠOJO IR
PRIVATAUS SEKTORIŲ PARTNERYSTĖS PROJEKTŲ, ĮGYVENDINAMŲ
VALSTYBINĖS REIKŠMĖS KELIŲ INFRASTRUKTŪROS SRITYJE,
PROGRAMOS PATVIRTINIMO**

TAIS reg. Nr. 26-10516

2026 m. rugpjūčio 11 d. Nr. GI-2026-08-11-01

Vilnius

VŠĮ „Girių inspekcija“ (toliau - GI), veikianti viešojo intereso – gyvosios gamtos, biologinės įvairovės, miškų ir visuomenės teisės dalyvauti aplinkosaugos sprendimų priėmimo – gynimo pagrindu, susipažinusi su Lietuvos Respublikos Vyriausybės nutarimo dėl viešojo ir privataus sektorių partnerystės projektų, įgyvendinamų valstybinės reikšmės kelių infrastruktūros srityje, programos patvirtinimo projektu (nuoroda TAIS: <https://e-seimas.lrs.lt/portal/legalAct/lt/TAP/0cd5e9618fc911f1bf37e5db4f3861c1>; toliau - Projektas), teikia šias pastabas.

Neprieštaraujame būtinos kelių infrastruktūros priežiūrai, avarinės būklės tiltų ir viadukų remontui ar eismo saugos gerinimui. Tačiau Programa nėra vien techninės priežiūros dokumentas. Ji nustato ilgalaikės 2026–2033 m. kelių infrastruktūros plėtros kryptis, projektų prioritetus, jų grupavimą ir etapavimą, o jos 1 priede jau numatyti konkretūs didelės apimties projektai, tarp jų Zarasų aplinkkelio statyba, Klaipėdos pietinio aplinkkelio tiesimas ir ilgų „Via Baltica“ ruožų rekonstrukcija. Bendra preliminarai Programos investicijų vertė – **4 376,2 mln. Eur**.

Tokio masto programa gali lemti ne tik esamų kelių atnaujinimą, bet ir naujos infrastruktūros koridorius, miško žemės pavertimą kitomis naudmenomis, buveinių fragmentaciją, hidrologinio režimo pokyčius ir kitą ilgalaikį poveikį ekosistemoms.

Šis klausimas ypač reikšmingas dabartinės Lietuvos gamtos būklės kontekste. Naujausiame 2019–2024 m. Europos Bendrijos svarbos buveinių vertinime iš 13 miškų buveinių tipų tik 1 įvertintas palankiai, 2 – nepalankiai, 9 – blogai, 1 – būklė nežinoma; taip pat konstatuojama, kad buveinių plotai ypač mažėja už „Natura 2000“ tinklo ribų, o infrastruktūros projektavimas, statyba ir naudojimas įvardijami tarp didelio poveikio grėsmių.

VSTT rūšių būklės vertinime kelių infrastruktūra atskirai įvardijama kaip reikšminga grėsmė, be kita ko, varliagyviams jų migracijos metu.

Atsižvelgdami į tai, siūlome Programą papildyti šiomis nuostatomis.

1. Į Programos uždavinius įtraukti biologinės įvairovės, miškų ir ekologinio vientisumo apsaugą

Programos 4 punkte nustatyti uždaviniai apima projektų identifikavimą, jų ekonominį pagrįstumą, investuotojų patrauklumą, finansines galimybes, VPSP plėtrą, eismo saugą, regionų pasiekiamumą, karinį mobilumą ir infrastruktūros atsparumą.

Aplinkos, biologinės įvairovės, miškų ir ekologinio vientisumo išsaugojimas tarp Programos uždavinių **nenumatytas**.

Programa pati nustato ilgalaikės valstybės investavimo ir projektų prioritizavimo kryptis. Jeigu gamtinės vertės neįtraukiamos jau šiame lygmenyje, jos tampa tik vėlesniame konkretaus projekto etape sprendžiamu apribojimu, kai konkretus projektas, jo finansavimo modelis ir politinis prioritetas jau būna iš esmės suformuoti.

Kelių infrastruktūros poveikis nėra apribotas tik tiesiogiai užimamu žemės plotu. Naujas kelias arba esamo kelio platinimas gali fragmentuoti vientisas miškų ekosistemas, pažeisti ekologines jungtis, keisti hidrologinį režimą, didinti trikdymą ir izoliuoti rūšių populiacijas.

Siūloma redakcija

Programos 4 punktą papildyti nauju 4.9 papunkčiu:

„4.9. užtikrinti, kad Programoje numatomų projektų planavimo ir įgyvendinimo metu būtų išvengta arba maksimaliai sumažinta žala biologinei įvairovei, miškų ekosistemoms, natūralioms buveinėms ir ekologinėms jungtims, prioritetą teikiant sprendiniams ir alternatyvoms, darančioms mažiausią poveikį gamtinei aplinkai.“

2. Projektų atrankos kriterijuose turi atsirasti privalomas gamtinės vertės kriterijus

Programos 59 punkte nustatyta, kad projektai atrenkami ir grupuojami siekiant efektyviai naudoti viešąsias lėšas, racionaliai nustatyti jų eiliškumą, tinkamai paskirstyti rizikas ir užtikrinti rinkos patrauklumą.

Programos 61 punkte nustatyti septyni kriterijai:

- strateginė reikšmė;
- techninė būklė ir remonto skubumas;
- parengtumo lygis;
- ekonominis mastas;
- rinkos patrauklumas;
- geografinis artumas;
- valstybės finansinės galimybės.

Nė vienas kriterijus nevertina gamtinės vertės ar aplinkosauginės žalos.

Taip suformuota sistema leidžia projektui tapti prioritetiniu todėl, kad jis strategiškai svarbus, patrauklus investuotojui ir finansiškai įgyvendinamas, net jei jo preliminarį trasą kirstų vienus vertingiausių išlikusių gamtinių plotų.

Gamtos apsaugos kriterijus turi veikti **iki sprendimo projektą įtraukti į prioritetinį portfeli**, o ne tik vėliau vertinant jau pasirinkto projekto poveikį.

Ypač turi būti vertinami:

- Europos ekologinio tinklo „Natura 2000“ plotai;
- saugomos teritorijos;
- **inventorizuotos Europos Bendrijos svarbos natūralios buveinės, nepriklausomai nuo to, ar jos jau įtrauktos į „Natura 2000“ apsaugos tikslus;**
- **kertinės miško buveinės (KMB);**
- pirmykščiai miškai ir sengirės;
- **sengirių potencialo teritorijos;**
- seni ir brandūs medynai, ypač lapuočių, įskaitant ąžuolynus ir kitus 130 metų ir vyresnius medynus;
- saugomų rūšių buveinės ir radavietės;
- ekologiniai koridoriai;
- pelkės, šaltiniai ir kitos hidrologiniai jautrios ekosistemos.

Siūloma redakcija

Pakeisti Programos 59 punktą ir jį išdėstyti taip:

„59. Į Programą įtraukiami kelių projektai atrenkami, grupuojami ir etapais planuojami siekiant užtikrinti efektyvų viešųjų lėšų panaudojimą, racionalų projektų įgyvendinimo eiliškumą, tinkamą rizikų paskirstymą, projektų patrauklumą rinkai, kartu užtikrinant žalos aplinkai prevenciją, biologinės įvairovės ir ekosistemų vientisumo išsaugojimą.“

Programos 61 punktą papildyti nauju 61.8 papunkčiu:

„61.8. gamtinės vertės ir poveikio aplinkai – prioritetą teikiamas projektams ir jų alternatyvoms, kuriomis išvengiama miško žemės praradimo, vertingų gamtinių teritorijų pažeidimo ir buveinių fragmentacijos, ypač saugomose ir „Natura 2000“ teritorijose, inventorizuotose Europos Bendrijos svarbos natūraliose buveinėse, kertinėse miško buveinėse, pirmykščiuose miškuose, sengirėse ir sengirių potencialo teritorijose, saugomų rūšių buveinėse bei ekologiniuose koridoriuose.“

3. Prieš įtraukiant projektą į Programą turi būti atliekama erdvinė gamtinių vertybių patikra

Programos 47 punkte Via Lietuvai pavedama organizuoti duomenų surinkimą ir techninį pasirengimą, o 48 punkte CPVA vertina projekto pagrįstumą, VPSP modelio tinkamumą, rizikų paskirstymą, finansinį tvarumą ir teisėtumą.

Tačiau Programoje nėra reikalavimo **prieš prioritetizuojant projektą atlikti jo trasos ar teritorijos sankirtų su gamtinėmis vertybėmis analizę.**

Tai yra viena svarbiausių prevencinių priemonių.

Projektui jau patekus į prioritetinį VPSP portfelį, į jo techninį parengimą, projektavimą ir finansinę struktūrą pradedama investuoti. Kuo vėliau nustatoma, kad pasirinkta trasa kerta vertingą mišką ar buveinę, tuo didesnis ekonominis ir politinis spaudimas nekeisti pasirinkto sprendinio.

Todėl patikra turi vykti **prieš projektą įtraukiant į portfelį ir prieš perkeltant jį į ankstesnį įgyvendinimo etapą.**

Siūloma redakcija

Po Programos 61 punkto įrašyti naują 61^a punktą:

„61^a. Prieš įtraukiant projektą į VPSP projektų portfelį arba keičiant jo įgyvendinimo etapą, atliekama preliminarinė erdvinė poveikio gamtinei aplinkai analizė. Analizėje projektas ir galimos jo alternatyvos palyginamos ne mažiau kaip su saugomų teritorijų, Europos ekologinio tinklo „Natura 2000“, inventorizuotų Europos Bendrijos svarbos natūralių buveinių, kertinių miško buveinių, Miškų registro, saugomų rūšių buveinių ir radaviečių, ekologinių koridorių, pirmųjų miškų, sengirų, sengirų potencialo bei senų medynų erdviniais duomenimis. Analizės rezultatai ir naudoti erdviniai duomenys skelbiami viešai.“

4. Nauja trasa per vertingą mišką turi būti paskutinė, o ne lygiavertė alternatyva

Programos 61.3 papunktyje kaip vienas iš projekto prioritetizavimo kriterijų vertinama jau pasiekta techninių sprendinių, planavimo dokumentų ir žemės klausimų pažanga.

Programoje nėra principo, kad pirmiausia turi būti išnaudojama esama infrastruktūra ir pasirenkama gamtai mažiausiai žalinga alternatyva.

Tai ypač aktualu todėl, kad portfelyje yra ne tik rekonstrukcijos, bet ir **Zarasų aplinkkelio statyba bei Klaipėdos pietinio aplinkkelio tiesimas.**

Esamo kelio rekonstrukcija ir visiškai naujos trasos tiesimas gamtiniu požiūriu nėra lygiaverčiai sprendimai.

Nauja trasa gali sukurti naują linijinį barjerą ten, kur jo iki šiol nebuvo, suskaidyti vientisus miškų masyvus ir buveines bei sukelti ilgalaikį antrinį poveikį.

Todėl investuotojo ar projekto parengtumo kriterijus negali nusverti alternatyvos, kuri išsaugo daugiau gamtos.

Siūloma redakcija

Programos 61 punktą papildyti 61.9 papunkčiu:

„61.9. alternatyvų ir žalos vengimo – esamos kelių infrastruktūros rekonstrukcijai ir sprendiniams esamuose infrastruktūros koridoriuose teikiamas prioritetas prieš naujų trasų formavimą, kai tokie sprendiniai leidžia pasiekti projekto tikslą. Nauja trasa per didelės gamtinės vertės teritoriją gali būti pasirenkama tik įvertinus realias alternatyvas ir motyvuotai pagrindus, kad nėra kitos techniškai įgyvendinamos ir mažesnį poveikį gamtai darančios alternatyvos.“

5. Programos portfelio negalima papildyti naujais projektais neatlikus aplinkosauginės patikros

Programos 63–65 punktuose numatyta labai lanksti portfelio keitimo sistema.

63 punkte nustatyta, kad portfelis peržiūrimas pagal projektų parengtumą, infrastruktūros būklę, strateginius prioritetus, rinkos situaciją, finansavimo galimybes ir kuriamą vertę valstybei.

64 punktas leidžia projektus:

- perkelti tarp etapų;
- **papildyti naujais projektais;**
- jungti į naujus paketus;
- tikslinti investicijų apimtį.

Aplinkosauginio saugiklio nėra.

Tai reiškia, kad šiandien derinama aštuonių projektų programa vėliau gali išsiplėsti ir į kitus kelių projektus.

Jeigu naujo projekto įtraukimo kriterijai liks vien techniniai, ekonominiai, strateginiai ir finansiniai, visuomenė bei gamtosaugos institucijos gali apie naują didelę infrastruktūros kryptį sužinoti tik tada, kai ji jau pateks į prioritetinį investicijų portfelį.

Siūloma redakcija

Programos 64 punktą išdėstyti taip:

„64. Esant poreikiui, projektai gali būti perkeliami tarp etapų, Programa gali būti papildoma naujais projektais, projektai gali būti jungiami į naujus paketus arba tikslinamos jų investicijų apimtys. Naujas projektas į Programą įtraukiamas arba projektas perkeliamas į ankstesnį įgyvendinimo etapą tik atlikus Programos 61¹ punkte nustatytą gamtinių vertybių ir galimų

alternatyvų vertinimą, užtikrinus teisės aktuose nustatytas aplinkos vertinimo procedūras ir išankstinį visuomenės informavimą.“

6. Turi būti tinkamai įvertintas strateginio pasekmių aplinkai vertinimo poreikis

Lydraštyje nurodyta, kad **numatomo teisinio reguliavimo poveikio vertinimas neatliekamas.**

Tačiau tai nėra tas pats procesas kaip strateginis pasekmių aplinkai vertinimas.

Pati Programa:

- nustato ilgalaikės transporto infrastruktūros kryptis;
- sudaro prioritetinių projektų portfelį;
- nustato projektų etapavimą;
- apima naujų kelių ir aplinkkelių statybą;
- leidžia portfelį vėliau papildyti naujais projektais.

Pagal galiojantį Planų ir programų strateginio pasekmių aplinkai vertinimo tvarkos aprašą SPAV institutas skirtas būtent planų ir programų galimoms reikšmingoms pasekmėms aplinkai įvertinti; transporto planavimas yra viena iš sričių, kurioms ši procedūra gali būti taikoma.

Todėl vien aplinkybė, kad vėliau atskiriems keliams gali būti atliekamas PAV ar kitos procedūros, savaime nepakeičia būtinybės įvertinti **visos Programos strateginį ir kumuliacinį poveikį.**

Prašome iki Programos patvirtinimo teisės aktų nustatyta tvarka įvertinti strateginio pasekmių aplinkai vertinimo taikymo Programai poreikį ir viešai pateikti motyvuotą sprendimą. Nustačius SPAV atlikimo pagrindus, Programos netvirtinti iki SPAV procedūrų užbaigimo, įvertinant projektų portfelio bendrą ir kumuliacinį poveikį biologinei įvairovei, miškams, saugomoms teritorijoms, Europos Bendrijos svarbos natūralioms buveinėms, ekologinėms jungtims, vandens režimui ir kraštovaizdžiui.

7. Aplinkosaugos institucijos turi dalyvauti Programos įgyvendinime nuo pat projektų atrankos

Programos 8 punkte kaip Programos rengimo ir įgyvendinimo dalyviai įvardijami Vyriausybė, Susisiekimo ministerija, Finansų ministerija, Via Lietuva, CPVA, Valstybės duomenų agentūra, ILTE, EIB ir kitos institucijos ar partneriai.

Tarp pagrindinių nuolatinių Programos dalyvių **neįvardytos Aplinkos ministerija, Valstybinė saugomų teritorijų tarnyba ar Valstybinė miškų tarnyba.**

Tokiu būdu programos institucinė architektūra iš esmės sudaryta iš:

- kelių politikos;
- finansavimo;
- VPSP;
- investuotojų ir rinkos ekspertizės institucijų.

Gamtosaugos kompetencija į programos branduolį neįtraukta.

Aplinkos institucijos turi dalyvauti ne tik tuomet, kai jau pradedama formali konkretaus objekto PAV ar teritorijų planavimo procedūra, bet ir **ankstyvoje trasų, alternatyvų bei projektų prioritetų nustatymo stadijoje.**

Siūloma redakcija

Pakeisti Programos 8 punktą:

„8. Programos rengime ir įgyvendinime pagal kompetenciją dalyvauja Lietuvos Respublikos Vyriausybė, Lietuvos Respublikos susisiekimo ministerija, Lietuvos Respublikos finansų ministerija, Lietuvos Respublikos aplinkos ministerija, akcinė bendrovė „Via Lietuva“, CPVA, Valstybės duomenų agentūra, ILTE, Valstybinė saugomų teritorijų tarnyba, Valstybinė miškų tarnyba, taip pat pagal projekto pobūdį – nevyriausybinės aplinkosaugos organizacijos, vietos bendruomenių ir viešąjį interesą aplinkos apsaugos srityje ginantys subjektai bei nepriklausomi aplinkosaugos, biologinės įvairovės ir kraštovaizdžio ekspertai, ir kitos institucijos ar partneriai, kai jų dalyvavimas reikalingas Programos tikslui pasiekti.“

Taip pat programą papildyti nauju 8¹ punktu:

„Projektams, kurių įgyvendinimas gali paveikti miško žemę, saugomas teritorijas, Europos ekologinio tinklo „Natura 2000“ teritorijas, inventorizuotas Europos Bendrijos svarbos natūralias buveines, kertines miško buveines, sengires, sengirių potencialo teritorijas, saugomų rūšių buveines, 130 metų ir vyresnių medynų plotus, saugotinus želdinius, gamtos paveldo objekto požymių turinčius medžius ar kitus gamtos objektus, taip pat kitas registruose dar neidentifikuotas, tačiau faktiniais požymiais didelę gamtinę vertę galinčias turėti teritorijas ar objektus, prieš priimant sprendimą dėl projekto įtraukimo į Programą, jo prioritetizavimo, trasos ar esminio techninio sprendinio pasirinkimo privalomai gaunamos Valstybinės saugomų teritorijų tarnybos ir Valstybinės miškų tarnybos išvados pagal jų kompetenciją ir atliekamas nepriklausomas aplinkosaugos, biologinės įvairovės ir, kai aktualu, kraštovaizdžio ekspertinis vertinimas. Vertinimas negali būti grindžiamas vien registru ir esamų oficialių duomenų patikra – prieš priimant sprendimą turi būti įvertinama faktinė teritorijos būklė ir, esant pagrįstų požymių apie galimas neidentifikuotas gamtines vertybes, atliekamas patikrinimas vietoje. Gautos išvados ir ekspertinis vertinimas bei motyvuota informacija, kaip į juos atsižvelgta arba kodėl į juos neatsižvelgta, skelbiami viešai kartu su projekto vertinimo medžiaga.“

8. Visuomenė turi būti įtraukiama prieš pasirenkant trasą, o ne tik informuojama apie įgyvendinamą projektą

Programos 118–120 punktuose deklaruojamas skaidrumas ir visuomenės informavimas.

Tačiau 121 punkte ankstyvajame projekto rengimo etape konkrečiai numatytos **rinkos konsultacijos su potencialiais investuotojais ir finansuotojais**.

Visuomenės informavimas 122 punkte siejamas jau su projekto **įgyvendinimu**, o pagal 123 punktą susitikimai ir vieši aptarimai organizuojami tik „**esant poreikiui**“, ypač kai projektas turi reikšmingą poveikį eismo srautams ar regionų susisiekimui.

Susidaro aiški disproporcija: **investuotojai konsultuojami rengimo etape**, o visuomenė daugiausia informuojama įgyvendinimo etape.

Aplinkosauginiu požiūriu visuomenės dalyvavimas turi didžiausią vertę tada, kai dar galima realiai rinktis:

- ar projektas apskritai reikalingas;
- rekonstrukcija ar nauja trasa;
- kuri trasos alternatyva;
- kaip išvengti vertingo miško ar buveinės;
- kokias ekologines jungtis būtina išsaugoti.

Kai techninis sprendinys jau pasirinktas, visuomenės dalyvavimas tampa gerokai mažiau veiksmingas.

Siūloma redakcija

Programos 123 punktą išdėstyti taip:

„123. Rengiant kiekvieną Programoje numatytą projektą, iki galutinės trasos ir esminių techninių sprendinių pasirinkimo, projekto vykdytojas privalo identifikuoti ir tiesiogiai informuoti galimai paveiktas vietos bendruomenes, suinteresuotą visuomenę ir pagal veiklos sritį susijusias nevyriausybines organizacijas, pateikti svarstomas alternatyvas bei informaciją, reikalingą jų poveikiui įvertinti, ir nustatyti protingą terminą išvadoms bei pasiūlymams pateikti. Kai numatoma nauja kelio trasa, reikšmingas esamos trasos platinimas, miško žemės pavertimas kitomis naudmenomis arba galimas reikšmingas poveikis gamtinei aplinkai, iki galutinės trasos ar esminio techninio sprendinio pasirinkimo privalomai organizuojamos viešos konsultacijos. Viešai skelbiamos svarstomos alternatyvos, jų erdvinės ribos, pagrindiniai gamtinės aplinkos duomenys, gautos išvados ir pasiūlymai bei motyvuota informacija, kaip į juos atsižvelgta. Neatsižvelgus į pateiktą neigiamą išvadą ar esminį pasiūlymą, sprendime privalomai nurodomi konkretūs faktiniai ir teisiniai tokio sprendimo motyvai.“

9. Programos stebėsenoje turi būti matuojama ne tik finansinė ir techninė pažanga, bet ir gamtai padarytas poveikis

Programos 104 punkte numatoma vertinti:

- Programos pažangą;
- projektų portfelio pokyčius;
- investicijų planų vykdymą;
- finansinių įsipareigojimų valdymą;
- kelių būklę;
- strateginius valstybės tikslus.

106 punkte vertinami terminai, paslaugų kokybė, privataus subjekto įsipareigojimai, mokėjimai, rizikos, turto techninė būklė ir priežiūros standartai.

Aplinkosauginiai rezultatai nėra stebėsenos rodiklis.

Jeigu biologinės įvairovės nuostoliai nėra matuojami, jie Programos sėkmės vertinime faktiškai tampa nematomi.

Projektas gali būti laikomas sėkmingu, nes įvykdytas laiku ir pagal biudžetą, nors dėl jo būtų prarastas vertingas miškas ar pažeista ekologinė jungtis.

Siūloma redakcija

Programos 104 punktą papildyti:

„Stebėsenos metu taip pat vertinamas Programos ir atskirų projektų poveikis gamtinei aplinkai, įskaitant prarastos ir atkurtos miško žemės plotą, paveiktų kertinių ir Europos Bendrijos svarbos natūralių buveinių ir kitų didelės gamtinės vertės teritorijų plotą, ekologinių jungčių išsaugojimą, buveinių fragmentaciją ir taikytą žalos vengimo, mažinimo bei kompensavimo priemonių rezultatus.“

Šie duomenys turi būti skelbiami viešai kartu su Programos įgyvendinimo pažangos informacija.

PRAŠYMAI

Atsižvelgdama į išdėstytas aplinkybes, VšĮ „Girių inspekcija“ prašo:

1. **Neskubinti Programos patvirtinimo**, kol nėra tinkamai išspręstas SPAV taikymo klausimas.
2. Į Programos projektų atrankos ir prioritizavimo kriterijus įtraukti biologinės įvairovės, miškų, buveinių vientisumo ir ekologinių jungčių apsaugą.
3. Nustatyti privalomą išankstinę erdvinę projektų patikrą pagal saugomų teritorijų, „Natura 2000“, inventorizuotų EB svarbos natūralių buveinių, KMB, Miškų registro, saugomų rūšių, pirmųjų miškų, sengirų ir sengirų potencialo duomenis.

4. Pirmenybę teikti esamos infrastruktūros rekonstrukcijai ir sprendiniams esamuose transporto koridoriuose prieš naujų trasų formavimą per gamtines teritorijas.
5. Neleisti Programos portfelio papildyti naujais projektais ar perkelti projektų į ankstesnius įgyvendinimo etapus neatlikus tokios pat aplinkosauginės patikros.
6. Į Programos rengimą ir įgyvendinimą kaip nuolatinius dalyvius įtraukti Aplinkos ministeriją, VSTT ir VMT.
7. Užtikrinti tiesioginį galimai paveiktų vietos bendruomenių, suinteresuotos visuomenės ir aplinkosaugos NVO informavimą bei jų realų dalyvavimą **iki trasų ir esminių techninių sprendinių pasirinkimo**, o ne tik projektų įgyvendinimo metu.
8. Programos stebėsenai nustatyti viešus biologinės įvairovės, miško žemės praradimo, buveinių fragmentacijos ir ekologinių jungčių išsaugojimo rodiklius.

VšĮ „Girių inspekcija“ neprieštarauja būtinos ir saugios susisiekimo infrastruktūros atnaujinimui, tačiau valstybės investicijų spartinimas negali reikšti aplinkosauginių rizikų perkėlimo į vėlesnius projekto etapus. Gamtinės vertybės turi būti vienas iš kriterijų sprendžiant, kurį projektą valstybė apskritai pasirenka finansuoti ir įgyvendinti, o ne tik kliūtis, vertinama jau pasirinkus trasą.

Prašome šias pastabas paskelbti TAIS prie Projekto Nr. 26-10516 ir pateikti motyvuotą atsakymą, kaip į jas atsižvelgta.

Pažymime, kad šios pastabos teikiamos įgyvendinant visuomenės teisę dalyvauti priimančiam sprendimams aplinkosaugos klausimais. Orhuso konvencijos 8 straipsnyje numatyta, kad rengiant vykdomojo pobūdžio teisės aktus ir bendrojo pobūdžio privalomuosius norminius aktus, galinčius turėti reikšmingą poveikį aplinkai, turi būti skatinamas veiksmingas visuomenės dalyvavimas ir, kiek įmanoma, atsižvelgiama į jo rezultatus. Mūsų veikla taip pat atitinka Lietuvos Respublikos civilinį procesą reglamentuojančių Europos Sąjungos ir tarptautinės teisės aktų įgyvendinimo įstatymo 31³⁵ straipsnyje įtvirtintą visuomenės dalyvavimo viešojo intereso klausimais sampratą, o aplinka šiame straipsnyje aiškiai priskiriama viešojo intereso klausimams.

Pagarbiai,

VšĮ „Girių inspekcija“

atstovaujama vadovo Mindaugo Docaičio

el. p. giriuinspekcija@gmail.com